

Fylkesmannen i Oppland

Til:
Kommunal og regionaldepartementet
Samferdselsdepartementet
Miljøverndepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Kunnskapsdepartementet.

Klimaspleis i Oppland

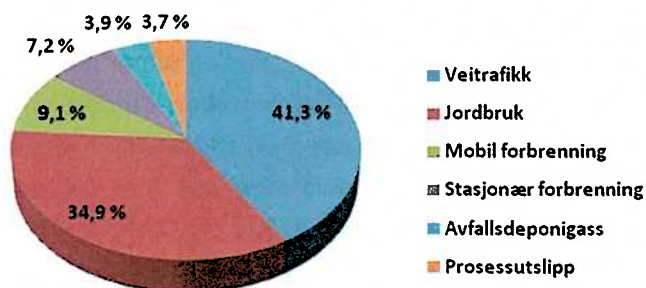
Søknad om støtte fra sentrale myndigheter og om økonomiske midler til klimaprojekt i Oppland. Fylkesmannen i Oppland, Oppland fylkeskommune og Statens vegvesen Region øst arbeider alle med klimaspørsmålet. Flere felles utfordringer har blitt definert gjennom arbeidet med regional plan for klima- og energi for Oppland. Ved å samordne arbeidet og samarbeide om tiltak som skal bidra til reduserte klimagassutslipp, ser de tre etatene muligheter til å oppnå gode resultater fremfor å jobbe hver for seg innen de samme fagområdene. Det søkes derfor om kr 200 000,- for 2014 fra hvert av departementene, til et fellesprosjekt i Oppland, med fokus på klimatiltak. Samarbeidsprosjektet har en varighet av to år 2014-2015. Partene i prosjektet vil gå inn med tilsvarende sum hver, altså kr 600 000,-.

Bakgrunn – klimaarbeidet

Oppland står overfor to store utfordringer vedrørende utslippskilder, transport og landbruk.

I 2009¹ utgjorde utslippene fra de to sektorene ca 76 % av Opplands totale utslipp. De nasjonale tallene for 2011 viser en økning i utslippene fra jordbruket og en reduksjon i utslippene fra transportsektoren. Hvordan utviklingen i Oppland har vært innen disse to sektorene er imidlertid usikkert.

Prosentvis fordeling av utslipp fra de enkelte sektorer, 2009 (SSB)

¹ Siste året som SSB publiserte tall for

Transportutfordringene består av lokal -, gjennomgangs - og fritidstrafikk, som alle vil kreve forskjellig tilnærming til hvordan de kan løses. I jordbruket er over 90 % av utslippene er knyttet til husdyrhold og gjødselhåndtering. Utslipp av metan og lystgass i Oppland ligger høyt over landsgjennomsnittet, og viser med all tydelighet hvor viktig jordbruksdriften er i fylket.

Fylkesmannen

Fylkesmannen i Oppland igangsatte i 2012 et klimaprojekt rettet mot opplandssamfunnet, med hovedvekt på kommunene. I løpet av 2012-13 har Fylkesmannen igangsatt flere utredninger som skal synliggjøre kommunenes potensiale for klimakutt, fokus på klimavennlig samfunnsplanlegging og prosjekter inn mot skoleverket. Fylkesmannen har satt av en halv stilling til dette prosjektet, som varer til 2015 med mulighet for forlengelse. Fylkesmannen ble i 2012 tildelt kr 400 000,- til prosjektet fra Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif). Fylkesmannen regner med å bruke rundt 200 000,- av egne midler for å følge opp dette prosjektet i 2013, men ser et stort behov for midler til tiltak for å redusere klimautslippene i opplandssamfunnet videre fremover. Dette er i tråd med Fylkesmannen i Oppland sin strategi for 2011-2013, hvor Fylkesmannen vil arbeide spesielt med blant annet å forebygge klimaendringer og fremme klimatilpasning.

Fylkeskommunen

Oppland fylkeskommune er prosjektleder for arbeidet med regional plan for klima og energi for Oppland. Planen skal vedtas i oktober 2013. Både Fylkesmannen og Statens vegvesen har deltatt i arbeidsgruppa til planen. Handlingsprogrammet til planen involverer og gjør, i tillegg til fylkeskommunen selv, en rekke aktører ansvarlige, som kommuner, Fylkesmannen, avfallsselskapene og diverse organisasjoner. Tiltakene er forpliktende for disse aktørene, og gir en god ramme for prioritering av tiltak det bør jobbes med i regionen.

Statens vegvesen

Statens vegvesen Region øst har utarbeidet en regional klimastrategi og handlingsplan. Strategien har som hovedmål at Statens vegvesen Region øst skal arbeide for å redusere klimagassutslippene fra vegtransportsektoren i regionen. Denne inneholder også en handlingsplan som viser hvilke tiltak som skal gjennomføres. For Statens vegvesen Region øst sin del vil det være særlig aktuelt med samarbeid innen samordnet areal- og transportplanlegging.

Samordning av klimaarbeidet – og søknad om midler for 2014

Fylkesmannen i Oppland, Oppland fylkeskommune og Statens vegvesen Region øst ser et stort potensiale i en mer samordnet klimasatsning i fylket. Etableringen av et felles klimaprojekt skal bidra til å styrke klimasamarbeidet mellom disse og kommunene i Oppland. Etatene har derfor inngått et samarbeid der målet er økt fokus på klimatiltak gjennom eget arbeid og samarbeid på tvers og ut mot kommunene. Prosjektet skal bidra til å gjennomføre tiltak som skal redusere klimagassutslippene i Oppland. En utfordring for blant annet kommunene er at tiltak innen klima og energi krever økonomiske prioriteringer. I en anstrengt kommuneøkonomi kan det være vanskelig å prioritere slike tiltak. De tre etatene har derfor forpliktet seg til å gå inn i dette prosjektet med kr 200 000,- hver. For å styrke økonomien i prosjektet ytterligere søkes det om kr 200 000 av hvert av de fem departementene, totalt en mill. kr til dette prosjektet. Totalt vil det da bli 1,6 mill. kr tilgjengelig for å kunne initiere og delfinansiere tiltaksorienterte prosjekter. Prosjektet vil styre virkemidlene slik at gjenbrukseffekten av aktuelle tiltak blir størst mulig. Midlene det søkes om vil gjelde for bruk i 2014.

Fylkesmannen i Oppland

OPPLAND
fylkeskommune

Statens vegvesen

Aktuelle satsingsområder kan være mange. Likevel er det enkelte eksempler som illustrerer tiltak med et betydelig potensial og hvor de ulike sektorene er godt sammenvevd;

Innen vegtransport er et felles trekk bruken av fossilt drivstoff. Gode erstatninger som biogass og el finnes i dag, men mangler et marked. I landbruket er den største utslippskilden metan. Mulighetene for å samle og utnytte denne til drivstoff er på plass i dag, men investeringene er for høye i forhold til inntjeningen til bonden. Det foregår en stor satsing på å foredle biogass til drivstoff hos et renovasjonsselskap i Lillehammer regionen. Dette gjør at både el og biogass er tilgjengelig, men utnyttes pr i dag i for liten grad på grunn av manglende marked, høye investeringskostnader og for lave alternativkostnader. Fossilt drivstoff er mer lønnsomt å benytte enn å investere i oppsamling og foredling av biogass eller investere i elbiler. En positiv eksternalitet av biogassproduksjon er restproduktet. Dette har nærmest fullgjødselkvalitet og kan benyttes av bønder i nærheten av slike anlegg.

Oppland har også en viktig posisjon som vertskap for store idrettsarrangementer sommer og vinter. Ungdoms-OL 2016, world cup renn i alpint og langrenn og ikke minst Birkebeinerarrangementene involverer en rekke aktører fra inn- og utland. Disse arenaene er viktig å bruke til å synliggjøre Oppland som en bærekraftig region.

Dette er eksempler på type problemstillinger/prosesser prosjektet vil kunne bidra inn i.

Kort oppsummert kan satsingsområdene vi ønsker å gå inn på være:

- Transportsektoren
- Kunnskapsformidling – særlig rettet mot barn og ungdom
- Landbruk
- Kommunale klimaplaner – fra ord til handling

Flere konkrete satsningsområder og tiltak som midlene kan brukes til er blant annet gitt i regional plan for klima og energi for Oppland. Regional plan, som nå er ute på bred høring, ligger vedlagt.

Gjennom dette prosjektet er det ønskelig å prioritere tiltak rettet mot utslippsreduksjon. Likevel kan det være formålstjenlig å kunne vurdere konkrete tiltak lokalt og regionalt innen klimatilpasning hvor læringseffekten er betydelig. Bakgrunn for dette er blant annet at kommunene må identifisere tiltak som kan gjøre disse klimarobuste jmf. Meld. St. 33 (2012-2013) «Klimatilpasning i Norge».

En konkret tiltaksliste vil bli ettersendt når det økonomiske grunnlaget for prosjektet er avklart.

Etatene ser det naturlig å fortsette samarbeidet også etter 2014 og vil avsette egne ressurser til dette også i 2015. Det vil da også bli søkt om eksterne midler.

Disponering av midlene

Det vil bli nedsatt en arbeidsgruppe bestående av Fylkesmannen, fylkeskommunen, Statens vegvesen Region øst og en representant for kommunene. Ved en slik organisering vil bruken av midlene forankres regionalt og bidra til å styrke det regionale klimaarbeidet. Partene vil ta utgangspunkt i sine ansvarsområder og på bakgrunn av disse definere tiltaksorienterte prosjekter. Dette gjøres når det økonomiske grunnlaget for prosjektet er avklart. Hvilke prinsipper som skal legges til grunn for fordeling av midlene vil bli diskutert i arbeidsgruppa.

En viktig del av prosjektet vil være formidling. Vellykkede prosjekter skal profileres i mediene, og gode eksempler skal videreformidles. Økt kunnskap om hvilke tiltak som gir god effekt kan virke drivende for andre å gjennomføre. Prosjektet skal bidra til å gå fra ord til handling.

Organisering av arbeidet

Prosjektet vil bli organisert gjennom en styringsgruppe bestående av Fylkesmannen i Oppland (Kristin Hille Valla, leder), Fylkesordfører i Oppland (Gro Lundby) og Regionvegsjef (Per Morten Lund). Eierskapet ligger hos Fylkesmannen i Oppland som også stiller med prosjektleder. Det praktiske arbeidet vil bli gjennomført av en arbeidsgruppe bestående av Fylkesmannen i Oppland, Oppland fylkeskommune, Statens vegvesen Region øst og en representant for kommunene og KS.

Lillehammer, 24.06.13

Kristin Hille Valla

Fylkesmann

Gro Lundby

Fylkesordfører i Oppland

Per Morten Lund
Regionvegsjef

Vedlegg: Forslag til regional plan for klima og energi for Oppland 2013-2014

Strategi for Fylkesmannen i Oppland 2011-2013

Regional klimastrategi og handlingsplan – Statens vegvesen Region øst

Klimaprojekt FMOP 2012-2015

Kopi: KS Hedmark og Oppland